

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum IV. Decretalium, per viginti, & unum Titulos distributum, De
Sponsalibus, Et Matrimoniis, eorumque impedimentis, ac dispensationibus,

...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1702

§. 8. Quid in desponsationibus operentur conditiones turpes?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73058](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73058)

Quæres, an quandò conditio contraria substantiæ matrimonii apponitur ab uno tantum, vitietur matrimonium? Quatuor sententias in hac materia refert Sanchez cit. lib. 5. hic d. 13. ubi Prima docet, non vitari matrimonium, si eam apponat uterq; contrahentium; Secunda, vitari matrimonium, valere tamen in vim Sponsalium; Tertia, nec matrimonium, nec Sponsalia eo casu nasci: Quarta, valere matrimonium secutâ copulâ; non autem secus. Primam, & Quartam Sanchez cit. num. 5. censet valde probabilem: tertiam, ceteris probabiliorẽ; quod omninò tenendum videtur; quia impossibile est, stare contractum, stante aliquo illius substantiæ contrariante; sed si conditio est contraria substantiæ matrimonii, manet contraria, licet ab uno tantum adiciatur; accedit, quòd nunquam contrahentium voluntates uniri possint, quando unus consentit purè, alter sub conditione contrariâ substantiæ matrimonii; ergò: sic Castropalaus de Sponsalibus D. 2. p. 11. §. 4. num. 9.

§. 8.

Quid in desponsationibus operentur conditiones turpes?

Ante resolutionem not. in foro conscientiæ standum intentioni contrahentium; in foro autem externo, quando sciri non potest, quo nimirum animo ejusmodi conditiones adjectæ sint? decisionis juris, ut notavimus n. 761. Not. 2. in eiusmodi casibus dubiis, conditiones turpes, dispositione Juris Canonici, haberi pro non adjectis, quando apponuntur in contractu matrimonii; consequenter, iudicandum, contractum purè celebratum, nimirum consensum contrahentium non fuisse alligatum conditionis eventui, ut constat ex c. fin. b. t. ibi: licet aliæ conditiones appositæ in matrimonio, si turpes, aut impossibiles fuerint, debeant propter favorem (intellige matrimonii) pro non adjectis haberi. Hæc tamen regula limitatur, ut non procedat, si conditio turpis simul sit contraria substantiæ contractus. Tunc enim non reiiicitur, nec vitatur, sed vitat contractum; qui enim efficaciter vult aliquid contractui contrarium, ne-

quit efficaciter velle contractum. Accedit ratio à nobis allata in supra dictis. Nam ubi conditio est contraria substantiæ actus, non est dubium de intentione eam apponentis. An autem, & qualiter reiiiciantur conditiones turpes de præsentis, vel præterito, quando non sunt contrariæ ipsi substantiæ talis contractus, constabit ex dicendis in sequentibus.

Dices: hæc conditio in contractu matrimonii apposita (si te adulterandam prostituveris) vitat matrimonium, & non reiiicitur, licet inducat conficientes Sacramentum ad peccatum faciendum, consequenter licet sit conditio turpis; ergo & ista: v. g. si furari mecum volueris. Resp. in casu, (si ponatur sub obligatione adulterium) consequenter ubi ea conditio est contraria substantiæ matrimonii, omnino vitari contractum, & non reici; quia tunc non est dubium de contrahentis intentione, cum ponatur contraria substantiæ finis directè quæsitæ, nempe matrimonii; hæc autem ratio locum non habet in casu, quo dubitatur de intentione apponentis conditionem turpem, sed non contrariam ei fini, licet ponatur sub obligatione, si mecum furari volueris; hæc enim non est contraria obligationi conjugalis fidei; sicut foret obligari ad adulterandum.

Quæstio est, an si in desponsationibus apponatur hæc conditio: si mecum concubueris, contractus sit purus reiectâ conditione, tanquam turpi? 2. si te Virginem reperero; 3. si in primo concubitu mihi placueris? Ad 1. respondet P. Sanchez lib. 5. hic D. 16. num. 4. si contractus celebratur per verba de præsentis sub illa conditione: si admisseris copulam, vel concubitum, & conditio intelligatur de copula turpi, seu extraconjugali, conditionem reici, & statim esse matrimonium; si verò de conjugali, impletâ conditione, perfici matrimonium.

Verum universaliter dicendum est, eam conditionem rejici tanquam turpem, quando non intelligitur de copula permittenda post matrimonium contractum, seu post conditionem purificatam; Nam omnis concubitus Viri, & femine, qui fuit, antequam matrimonium sit absolutum, est non conjugalis, consequenter

turpis, & illicitus; sed copula, quæ deberet purificare consensum illum conditionatum, per verba de præsentem, est non conjugalis; prius enim est *conditionem esse*, quam *esse matrimonium* prius contractum sub conditione. Sic Castropal. lib. 2. de sponsal. D. 2. p. 11. §. 4. num. 3. & seq.

827. Ad 2. Resp. si hujus conditionis sensus sit: *si te virginem reperero per justam, & licitam indaginem*, contractum suspendi ad conditionis eventum. Tunc enim est conditio honesta de futuro; si autem sensus sit, *si te invenero virginem exploratione turpi* v. g. per copulam, rejici tanquam turpem; ex num. 823. Ad 3. Resp. similiter eam conditionem rejici, ut turpem, quia conditio continet turpitudinem in modo explorandi.

828. Questio altera est, an sicut in matrimoniis, ita etiam in Sponsalibus, conditiones turpes habeantur pro non adjectis? Resp. dupliciter fieri posse conditionis turpis adjectionem, sub conditione obligationis ad actum, vel omissionem turpem faciendam. 2. seclusâ obligatione, præcisè sub conditione, executionis turpis operis. In primo casu conditio est impossibilis; non enim dari potest vera obligatio ad peccatum; inde de hoc casu discurrendum erit, sicut de conditione impossibili matrimoniis adjectâ, de quo dicemus infra: in secundo autem casu spectatâ ratione, & jure, videtur non rejici, sed suspendi in Sponsalibus de futuro, quia ratio pro matrimoniis allata num. 761. in qua diximus fundari decisionem capituli finalis hoc tit. non habet locum in Sponsalibus de futuro; hæc enim non sunt contractus Sacramentalis. Deinde, licet Sponsalia de futuro sint quasi inchoatum matrimonium, tamen quod jure disponitur in matrimonio, non extenditur in omnibus casibus ad Sponsalia, 3. quia dispositio *c. fin.* est odiosa, restringit enim jus naturale, quo conditiones turpes de futuro suspendunt; cum ergo dispositio exorbitans à jure naturali, vel divino, aut etiam humano, restringenda sit, ut dicitur in regulâ: *Quæ à jure communi, de regulis iuris in 6. & jus Ecclesiasticum in c. fin.* solum loquatur de matrimoniis, extendi non debet, ut sicut in matrimoniis, ita etiam in Sponsalibus rejiciatur conditio

turpis; sed potius censetur adjecta suspensivè, nimirum juxta id, quod est juris naturalis, præsertim, cum ea dispositio facta sit solum favore matrimonii, quoniam non gaudent Sponsalia; sic Petrus de Ledesma, de matrimonio q. 47. a. 5. ad fin.

Sanchez tamen lib. 5. hic D. 17. n. 2. docet, conditiones turpes de futuro, pariter à Sponsalibus, ac à matrimoniis rejici, & ab hac opinione, propter communem consensum Doctorum, quos ibidem copiosè refert, non esse in praxi recedendum. Mihi omninò videtur, quando prudenter dubitatur, quâ intentione talis conditio turpis adjecta sit? conditiones turpes, quæ concipiuntur in futurum, etiam in Sponsalibus habendas esse pro non adjectis. Ratio est, quia etiam in tali casu rectius præsumitur, quòd adjectæ sint, solum adiectione reflexè conditionatâ, si non sint turpes; malum enim etiam in dubio præsumi non debet, maxime in conventionibus super celebrando contractu, qui obligat ad statum vitæ perpetuum, ac humano iure vix, aut non nisi gravissimis de causis solubilem, qualis est status perpetuæ servitutis in conjugio, ad quod fiunt Sponsalia.

Ad rationes in contrarium Resp. ad 830. 1. esto in Sponsalibus de futuro conventio super conditione turpi adimplendâ non inducat ad peccatum in celebratione contractus Sacramentalis; tamen vi *c. fin.* rectè concludi de Sponsalibus, ex eo quòd sint conventio super celebrando contractu Sacramentali, trahente perpetuitatem statûs insolubilis, eodem modo iudicandum esse; adeoque etiam in his quando prudenter dubitatur, quâ intentione talis conditio turpis adjecta sit? meritò præsumi, adiectionem illam esse reflexè conditionalem. Ad 2. Resp. à nobis in hoc casu non fieri extensionem, sed solum inclusionem huius quoque casûs sub illa decisione, quâ Pontifex voluit, in casu dubii de animo conditionem turpem adicientis, à Judice pronuntiandum in favorem matrimonii, nimirum adiectionem illam solum fuisse conditionalem, ut dictum est, & dicemus in seqq. Ad 3. respondet Sanchez. cit. num. 3. concedendo, dispositionem iuris correctoriam, non esse extendendam ad casum similem, quando est in poenam, seu odium alicuius contra-

831. Quis, non autem, quando est solum declaratoria voluntatis; negando autem eam *c. fin.* dispositionem esse in penam vel odium alicujus, sed solum in declarationem voluntatis propter favorem matrimonii, & promissionis illud celebrandi.

832. Responderi etiam potest, negando illam dispositionem esse odiosam seu correctoriam; quia non statuit matrimonium eo casu *purum esse*, licet consensus conditioni turpi de futuro alligatus sit; sed tantum in casu, quo dubium est de intentione illam adjicientis, & certitudo haberi de hoc non potest, Judicem in judicando debere pronuntiare, adjectionem fuisse conditionalem sub conditione *si turpis non sit*; atque adeo judicandum, cum in tali casu conditio non subsistat, consensum esse purum seu absolutum, seu illius eventui futuro non fuisse alligatum.

833. Ad id, quod dicitur, Sponsalibus non concedi eundem favorem qui conceditur in matrimonio, Resp. verum esse, causam matrimonii favorabiliorem esse, causam Sponsalium de futuro, praesertim, quando agitur ad dissolutionem. Nam, in horum dissolutione non subest periculum animae, sicut in dissolutione matrimonii: tamen ubi praescribitur regula servanda in judicando ex praesumptione pro voluntatis declaratione, in dubio de intentione contrahentium, recte iudex interpretatur in hoc casu sibi servandum esse processum ex praesumptione, quod etiam in Sponsalibus adjectio conditionis turpis fuerit conditionata, propter rationem in *n. 828.* factam.

834. Not. autem notanter nos loqui, de casu, quo dubitatur, quā intentione conditio proprie dicta, quae turpis est, adjecta sit? nam si revera constaret, apponentem alligasse intentionem illius eventui, sic, ut aliter noluerit se obligare, non foret rejicienda; sed haberetur pro suspensivè adjecta, & Sponsalia non forent pura, nisi posito conditionis eventu, & tali casu promittens teneretur praestare promissum, supposito nimirum turpi opere jam impleto. Quando autem prudenter judicari possit haec alligatio voluntatis, constabit in simili ex dicendis *num. 835.* Hinc deducitur à Sponsali incurrì impedimentum publicae honestatis ex Sponsalibus de futuro sub conditione turpi, quan-

do haec à Sponsalibus est rejecta, imò etiam, si adjecta sit suspensivè, & conditio est implera. Ratio prioris est, ex dict. à *n. 196.* nam tali casu Sponsalia sunt pura; ratio secundi est eadem.

§. 9.

Quid in desponsationibus operentur conditiones impossibiles.

834. Resp. conditiones impossibiles, adjectas contractui conjugali; ex dispositione Juris Canonici vitari, seu haberi pro non adjectis, hoc est perinde, ac appositae non essent, in casu quo non constat, sed dubitatur, quā intentione adjectae sint? Ratio desumitur ex *c. fin. h. t.* à nobis relato sup. *n. 823.* Not. autem illius dispositionis non esse sensum (*valere matrimonium, sive adsit, sive absit consensus contrahentium, sub tali conditione*) nam matrimonium esse non potest, sine vero consensu contrahentium, cujus defectum supplere non potest Ecclesia: *sed solum, in casu quo dubium est, quo animo adjectae sint? Judicem debere pronuntiare; consensum perinde datum esse, ac si appositae non essent;* consequenter eas esse appositae adjectione reflexè conditionata, nimirum: *si revera impossibiles non sint; sic enim prudenter decernit Judex, consensum esse purum; cum cuilibet constare possit, consensum absolutum esse, qui sub conditione datus est, conditione purificatà, seu subsistente.* Tota porrò difficultas est, ex quo capite hoc statuere prudenter potuerit Ecclesia in matrimonii? cum in omnibus aliis contractibus, & dispositionibus (distinctis ab ultimis voluntatibus) non rejiciantur, sed vitient contractum, aut dispositionem; eò quod sint clarum signum dissensus in objectum, in quod externè consentitur sub conditione futuri eventus cognità, quod nunquam evenire possit.

835. Ante resolutionem not. quòd illa dispositio in *c. fin.* directè tendat ad *Judices*; indirectè autem ad *omnes Christianos* conditionatum matrimonium contrahere volentes; ad *Christianos*, ut conditiones turpes, & impossibiles non apponant conjugali contractui voluntate sic earum eventui alligatà, ut nolint consensum suum vim, & effectum habere, nisi talis condi-